

KİMLİK OLUŞTURMA ARACI OLARAK “NEVRUZ-NEWROZ” ŞEN- LİKLERİ

Mehmet TAYANÇ*

ÖZET

Şenlikler, toplumda geleneklerin sürmesine, inançların tazelenmesine ve törelerin köklenmesine yardım eden ritüellerdir. Bireye mensup olduğu topluma ait olma hissi kazandırmaktadır. Bu nedenle birçok toplumda şenlikler, toplumsal bağları kuvvetlendirdiği için önemli yer tutmaktadır. Bu bakımdan Türkiye’de en dikkat çeken şenliklerin başında Nevruz-Newroz kutlamaları gelmektedir. Bu çalışmada, Nevruz-Newroz kutlamalarının tarihsel serüveninin yanında Türkiye’de yaşayan Türkler ve Kürtler tarafından kutlanan Nevruz-Newroz şenliklerinin, aynı tarihsel kaynağa dayanmasına rağmen günümüzde gerek kutlanma biçimleri gerekse de bu kutlamalara yüklenen anlam bakımından nasıl farklılık arz ettiği üzerinde durulmuştur. Bunun yanında Türkler ve Kürtlerin, paralelleşen ve rekabet halinde kutlanan bu şenlikler üzerinden milli kimlik, tarih ve gelenek oluşturma bakımından nasıl bir anlam yükledikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Nevruz, Newroz, şenlik, kimlik oluşturma, kutlama

ABSTRACT

Festivities are the rituals which help the continuation of traditions, the renewal of beliefs and the rooting of the ceremonies in society. They give a sense of belonging to society as an individual. Therefore the festivities are playing an important role in many communities. One of the leading remarkable festivals in Turkey is Nowruz-Newroz festivity. This study mainly focused on how Nowruz-Newroz festivals vary both in the way that those festivals are celebrated and their meaning attributed to them. Besides, it focused on how Turks and Kurds contributed to the creation of their national identity, history, and tradition while they celebrate these festivals in parallel with the competition. This study also reviews the historical adventure of Nowruz-Newroz festivals.

Keywords: Nowruz , Newroz , Festival , identity creation, celebration

GİRİŞ

Ritüeller, bireyi toplumda yaşaması için eğiten ve başka bireylerle bir araya getirdiği için toplumsal bağları kuvvetlendiren olgulardır. Toplumun geleneklerinin sürmesine, inançlarının tazelenmesine ve törelerin köklenmesine yardım ederek toplumu ayakta tutmaktadır. Ritüeller, kişiye yaşadığı toplumun bir ferdi olmanın mutluluğunu vermektedir (Başçetinçelik, 1975). Bu bakımdan törelerin de nitelikleri ne olursa olsun en temel amaçları, bireyleri bir araya getirmek, toplum bağlarını güçlendirmek ve topluluk bilincini artırmaktır (Akt. Başçetinçelik, 1975). Her ne kadar bireyleri bir arada tutma özelliğine sahip olsalar da bazı töreler, Özellikle Nevruz/Newroz kutlamaları¹, gerek kutlanma biçimleri gerekse de

¹ Ortadoğu ve Orta Asya’da birçok toplumun kültürel repertuarının bir parçası olan Nevruz/Newroz bayramı, “Yeni Gün” manasını taşımaktadır. “Yeni Gün” Türkiye’de devlet dilinde Nevruz, Kürtler tarafından ise Newroz olarak isimlendirilir. Bu çerçevede yapılan etkinlikler, daha çok kutlamanın

kutlamalara yüklenen değer bakımında farklılık gösterip politik bir anlam kazanmaya başlamıştır. Söz konusu bu törenlere verilecek örneklerin başında ise Türkiye’de ve Türkiye’ye yakın birçok ülkede kutlanan ve baharın gelişini sembolize eden Nevruz Şenlikleri gelmektedir. Baharın gelişini sembolize eden bu şenlikler, toplumları bir arada tutma özelliğinin ötesinde daha çok siyasi anlamlar kazanmış, birer kimlik oluşturmak, tarih inşa etmek ya da kültürün dışı vurumunu sağlamak şeklinde algılanmaya başlamıştır. Durum böyle olunca tarihsel ve taşıdığı anlam olarak aynı kaynağa dayanan bu kutlamalar-törenler paralel ve rekabet halinde kutlanan iki kutlama-tören olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır. Kutlamalardaki bu değişim, kültür ve geleneksel kültür alanlarının nasıl siyasal alanla paralelleşen bir mücadelenin aracı olduğunu göstermektedir.

Tarihi seyir içinde yeni yılı karşılamak amacıyla dünyanın muhtelif bölgelerinde, çeşitli toplumlar tarafından kutlanan bu bahar bayramlarına zamanla çeşitli milletler kendi düşünceleri ve inançları katılarak ona milli bir kimlik kazandırmaya çalışmışlardır (Çetin, 2009). Bu durum günümüzde de belirgin bir şekilde devam etmektedir.

Belli bir kültür çevresi içinde dünyaya gelen insan, beşikten mezara kadar sürekli olarak kültürden kazandığı bir takım bilgi, beceri ve davranışlar sonucunda elde ettiği kültürel kimlik ile yaşantısını sürdürür. Yaşantısının her aşamasında toplumsal bir örgüt içinde bulunan insan, sürekli olarak bulunduğu ortama ya da çevreye uyum göstermek durumundadır. Bireyin bulunduğu toplumsal örgüte ya da ait olduğu kültür çevresine uyumunu sağlayan ve ona kimlik kazandıran olgular, kültürel süreçlerdir (Engin, 1990). Uzun süredir devam eden törenler de belli bir zaman geçtikten sonra törenleri kutlayan topluluk tarafından kültürün bir parçası olarak algılanmaya başlanmaktadır. Bu durum ise kutlamanın yapıldığı toplum tarafından kendi kimliğini temellendirecek bir öge haline gelmesini sağlamaktadır. Toplum içinde yaşanan kültürlenme de bu kutlamaların daha geniş bir kesime yayılmasını hızlandırmaktadır. Bunun en güzel örneği ise Türkiye’de doğanın canlanışını, baharın gelişini kutlamak amacıyla düzenlenen Nevruz-Newroz kutlamalarında görmek mümkündür.

Yapmış olduğumuz bu çalışma, aynı kültürel alt yapıya sahip olan ve aynı coğrafi bölge üzerinde yaşayan Kürt ve Türk toplumlarının baharın gelişini kutlama amacı taşıyan bir tören üzerinden nasıl kimlik oluşturmaya çalıştıklarını ve bunun için nasıl bir mücadele içine girdiklerini ortaya çıkarma amacı taşımaktadır. Çalışmada çeşitli şekillerde kutlanan bu şenliklerin Türkiye’deki farklı algılanma biçimleri ve farklı adlandırılmaları üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Türkler tarafından Nevruz Bayramı olarak adlandırılan törenler, Kürtler tarafından ise Newroz olarak isimlendirilmiştir. Türkiye’de yaşayan topluluklardan hemen hemen tümü tarafından kutlanan Nevruz-Newroz kutlamaları, bu ülkede yaşayan toplumlar arasında bir kültür birliğinin olduğunu göstermektedir (Özkan,1995). Son zamanlarda yapılan farklı çalışmalar ve bu şenliklere farklı anlam yüklenmesi bu birlikteliğin yavaş yavaş ortadan kalktığını göstermektedir.

---

yapılış şekline göre adlandırılır. Devlet tarafından yapılan etkinlikler, halkın katılımı olmadığından ve resmi bir atmosferde geçtiğinden, “Nevruz Törenleri” olarak adlandırılır. Kürtlerde ise gerek halkın çok fazla katılım göstermesi, gerekse kutlamanın yapıldığı gün geleneksel kıyafetlerin giyilmesi ve eğlence havasında geçmesi, kutlamaların “Newroz Şenlikleri” olarak adlandırılmasına sebep olmuştur.

*Arş. Gör., Siirt Üniversitesi, Fen- Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, m.tayancc@gmail.com

Nevruz-Newroz Üzerinde Kimlik Oluşturma Çalışmaları

Milli kimliğin oluşturulmasında ve sürdürülmesinde bayramların, törenlerin önemli bir yeri vardır. Her millet, milli varlığını korumak için çeşitli motifler, semboller ve kültürel unsurlar geliştirmektedir. Buna bağlı olarak da her millet, ulusal kimliklerini kültürel unsurlarla ortaya koymaya çalışmaktadır. Bütün milletlerin kültüründe görülen yeni yıl törenleri, yaşama biçimlerine, coğrafyalarına, ekonomik yapılarına, inanç yapılarına uygun koşullarda, uygun zamanlarda çeşitli pratiklerle kutlanmaktadır. Her toplumda farklı pratiklerle kutlanan bu yeni yıl kutlamaları, taşıdıkları anlamlar bakımından da her toplumda farklı algılanabilmektedir. Bazı toplumlarda mitolojik bir kaynağa dayandırılmaya çalışılan bu kutlamalar, bazı toplumlarda ise dini bir kaynağa oturtulmaya çalışılmıştır (Artun, 2007). Bu bağlamda, Nevruz-Newroz Bayramı, Türkiye’de yaşayan toplumlar için milli benliğin ve milli kimliğin oluşturulmasında büyük öneme sahip olmaktadır (Akt. Çetin, 2009).

Nevruzun nereden kaynaklandığı sorusuna kendi yerel ortamlarında cevap oluşturan bu mitlerin bir bölümü tarihten gelme, bir bölümü tarihi olaylardan yararlanılarak yakın dönemlerde kurgulanmaktadır. Nevruz üzerine yapılan aidiyet tartışmalarına her toplumda farklı olabilen daha doğrusu olması doğal olan bu köken mitleri neden olmaktadır (Artun, 2007). Nevruz, toplumsal yaşamda canlandırıcı etkisinin bulunması, geleneklerin sürmesine ve köklenmesine aracı olması yönüyle işlevseldir. Nevruz geleneğini sürdürenler kültür taşıyıcıları olarak görev yapmaktadırlar. (Artun, 2007) Türkiye’de ise bu durum bazı kesimler tarafından var olan geleneğin sürdürülmesinin ötesinde yeni bir gelenek icat edip bunun üzerinden yeni bir tarih oluşturma amacı taşımaktadır. Türklerde var olan gelenekten kültüre eklenecek yeni bir motif işlevini gören Nevruz-Newroz, Kürtler de ise yaşayan gelenek üzerinden bir tarihsel köken oluşturma işlevinin adıdır.

Türklerde ve Kürtlerde “Nevruz-Newroz” ve Taşındığı Anlam

Aynı coğrafi bölgede kutlanmasına rağmen Türkiye’de kutlanan Nevruz-Newroz törenleri farklı anlamlar kazanmış olup kökeni aynı tarihe dayanan, paralel iki kutlama haline gelmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan Türkler ve Kürtler için Nevruz-Newroz kutlamalarının taşıdığı anlama baktığımızda farklılıkların ötesinde bir rekabet gözlemlenmektedir. Başlangıçta dünyanın birçok bölgesinde yeni yılı karşılamak amacıyla kutlanan bahar bayramlarına, bazı milletlerin kendilerine ait düşünce, inanç ve kültürü katmasıyla milli bir kimlik kazandırılmak istenmektedir (Çetin, 2009). Bunun en güzel örneğini yukarıda da değinildiği gibi Türkiye ‘de görülmektedir.

Türkiye’de yaşayan Türkler için Nevruz kutlamalarının ne anlam taşıdığına baktığımızda; Nevruz törenlerinin Türkler için tarih boyunca kutlanan bayramlar arasında yer aldığı görülmektedir. Orta Asya döneminden beri kutlanan ve yenilenme, canlılık anlamı taşıyan bu bayram, Selçuklu ve Osmanlı Devleti döneminde de kutlanmış olup Cumhuriyet’in ilk yıllarına kadar devam etmiştir. Türklerle ait olduğu bilinen ve Orta Asya’da yaşanmış olduğu öne sürülen Ergenekon Destanı’na dayandırılan bu bayram, binlerce yıldan beri kutlandığı için Türklerin ortak bir bayramı olarak gösterilmektedir. Yaşanan dönemlere bağlı olarak farklı anlamlar kaza-

nan Nevruz törenleri Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinden itibaren de farklı anlamlar yüklenmeye çalışılmıştır. Özellikle II. Meşrutiyet'in ilanı sonrasında Nevruz geleneği milli bir özellik haline almaya başlamıştır. (Çetin, 2009) Takip eden dönemlerde oraya çıkan Türkçülük fikir akımı ile birlikte oluşan ulus-devlet anlayışı Nevruz bayramının Türkçülük akımına hizmet etmesine de imkân tanımıştır. Cumhuriyet ile birlikte artan uluslaşma süreci ile bu bayram üzerinden milli bir tarih ve kimlik oluşturulmaya çalışılmıştır. Buna bağlı olarak da Nevruz her yıl milli bir bayram olarak kutlanmaya başlanmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar kutlandığı bilinen Nevruz Bayramı daha sonraki dönemlerde resmi bir bayram olmaktan çıkarılmıştır. Mustafa Kemal tarafından da Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar desteklenen Nevruz kutlamaları, ilerleyen zamanlarda yavaş yavaş terk edilmeye başlanmıştır. Hatta Mustafa Kemal'in son olarak Ankara Keçiören'de 21 Mart 1922 yılında Ergenekon Bayramı adında düzenlenen bir törene katıldığı bilinmektedir (Demir, 2009). 1922 yılında Sakarya Zaferi'nden hemen sonra bütün okullara Nevruz-Ergenekon bayramının bir önceki yıl olduğu gibi kutlanması için talimat verilmiştir. Aynı yıl 23 Mart Çarşamba günü meclisin önünde ve Taşhan Meydanı'nda merasimler yapıldığı yönünde bilgiler de Hâkimiyet-i Milliye, Yeni Gün ve İkdam gazetelerinde kayıtlıdır (Savrun, 2014).

Son 50-60 yıl içerisinde çeşitli sebeplerden dolayı ihmal edilen Nevruz kutlamaları, Türk halk kültürü araştırmacıları hariç, Türkiye'de ve Türk dünyasında pek gündeme de taşınmamıştır. Gündeme gelmemesi ve ihmal edilmesi sebebiyle aydınlar Nevruza ilgisiz kalmış, Nevruz, devlet töreni olarak kutlanmamaya başlanmıştır (Demir, 2009). Daha sonraları ise Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla bağımsızlığına kavuşan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan Cumhuriyetlerinde 21 Mart 1991 yılında itibaren Nevruz resmi bir bayram olarak ilan edilmiş ve bayram kutlamaları devlet töreni haline getirilmiştir (Demir, 2009).

Yapılan bu kutlamalar çerçevesinde Türkiye'de yaşayan Kürtlerdeki Newroz kutlamalarına bakıldığında ise farklı bir manzara ile karşılaşmaktadır. Türkiye'de yaşayan, tarihleri net olarak bilinmeyen veya tarihleri, geçmişe ait gelenekleri unutturulmaya çalışılan Kürtler, lisan ve edebiyattan mahrum bırakıldıkları için kendi kimliğini oluşturması amacıyla farklı yollar denemişlerdir. Bunun en hızlı yollarından biri de Nevruz kutlamalarına sahiplenme ile olmuştur. Özellikle yakın tarihte, Türkiyeli Kürtlerin yaşamış oldukları politik baskı Kürt kimliğinin oluşmasında Newroz şenliklerinin kullanılmasını hızlandırmıştır.

Kürt kimliği oluşturma sürecinde Newroz'un Kürtler tarafından önemli bir imkân olarak fark edilip ortaya çıkışı, Irak'ta 14 Haziran 1958 tarihinde yaşanan darbenin lideri General Kasım'ın Newroz'u bayram ilan etmesi ile hız kazanmıştır. Türkiye'de ise bu durum 14 Aralık 1960'ta toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda alınmış olan “Bütün halklar kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahiptir” bildirisi ile çalışmalar doruk noktasına ulaşmıştır. Her milletin kendi bağımsızlığını kazanmasının kanuni hakkı olduğunu gösteren bu bildiri ile resmi anlamda Kürtlerin bir kimlik kazanmasına yardımcı olacaktır. Resmi anlamda kazanılmak istenen bu durum toplum bazında da yapılmaya çalışılmıştır. Buna bağlı olarak kimlik oluşturma aracı olan Newroz şenlikleri de daha çok önem kazanmıştır. Bunun yanında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 21 Mart tarihini “Uluslararası Irk Ayrımı ile Mücadele Günü” olarak ilan etmesinden sonra da bu süreç daha da hız kazanmıştır (Demirer, 2012).

1970’lerin ortalarına gelindiğinde Kürtler de tarih bilinci ve kimlik duygusu geliştirme yönünde yeni bir arayış ve biçimi, Newroz ile su yüzüne çıktığı görülmektedir. Devlet politikalarına bir yanıt olarak o sıralarda çoğunlukla öğrenci ve genç aktivistlerden oluşan Kürt siyasi liderliği Newroz’u bir Kürt etnik anlatısı olarak kullanmaya başlamış ve yaygınlaştırmıştır (Demirer, 2012). Tüm bu icat edilmiş semboller ve yarı- ritüel pratikler, Hobsbawm’ın da dediği gibi insanların (Kürtlerin), vatandaş olduklarının farkına varmalarına sebep olmuştur (Hobsbawm, 2006). Durumun böyle olması bu düşüncenin daha da yayılmasına sebep olmuş ve bu düşüncüyü destekleyen birey sayısını arttırmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu’nun çok etnikli ve çok dinli yapısına dayanan millet algısı, Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarında sistemli bir biçimde, ulus algısı lehine ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucuları, İslam öncesi Türk kültür mirasına odaklanarak Türklüğü eksen alan yeni bir ulusal çerçeve önermişlerdir. Kapsamlı sosyo-politik ve kültürel kampanyalar düzenleyerek ulusal ve kültürel birlik sağlanmaya çalışılmıştır. Batı kaynaklı kavram ve ulusçuluk modellerine göre kurgulanan bu kampanyalar, Türk ulusal varlığını gelecek için tek model olarak sunmuş ve teşvik etmiştir (Demirer, 2012). Bu ulus inşa etme çalışmaları kısa bir süre içerisinde çeşitli politikalarla, baskılarla daha da hızlandırılmış ve ulus-devlet inşası gerçekleştirilmek istenmiştir. Durum böyle olunca Türkiye’de yaşayan diğer etnik gruplar özellikle Kürtler gerçekleşen bu ulus-devlet içerisinde kendine yer bulamayınca kendi kimliğini, kendine ait bir tarih ve kültür üzerinden oluşturma arayışına girmişlerdir.

1950’lerin ve 1960’ların hâkim düşüncesine göre; köyden kente yönelik kitlesel göçün, merkez ile ülkenin geri kalanı arasında toplumsal, kültürel ve ekonomik bütünleşmeyi sağlayacağı ve bu arada Kürtler’in Türk kimliği ile uyum içinde bir dönüşüm yaşayacağı tahmin edilmiştir. Ancak sonuç bu tahminlerden farklı bir yönde gelişmiştir. Kürtlerin yaşadığı bölgelerde ekonomik ve toplumsal uyum kısmen gerçekleştiyse de, özellikle 1970’lerden itibaren dünyanın geri kalanı hakkında artan bilgi ve bilinç düzeyi, ayırt edici etnik kimliklerin daha da belirginleşmesine neden oldu (Demirer, 2012). 1980’li yıllara gelindiğinde ise bu ayrım daha da belirgin hale gelmiş, Newroz kutlamaları da Kürtlerin Türk siyasal sistemine karşı kolektif yanıtını şekillendirmede önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Özellikle bu dönemden sonra Newroz, Kürt kimliğinin ana hatlarını gösteren, toplumsallaştıran ve yeniden üreten temel bir kültürel mecra konumunu almıştır. Hobsbawm, Newroz gibi icat edilmiş geleneklerin ulusla, milliyetçilikle ve ulus-devlet ile yakından ilintili olduğunu belirtmektedir (Hobsbawm, 2006). Bu açıdan olaya baktığımızda Türklerin 1990’lı yıllarda kutlamak için daha çok çaba gösterdiği Nevruz kutlamaları ile bir kimlik inşası ve birer tarih oluşturma aracı gören Kürtlerin Newroz kutlama çalışmalarının ulus ve ulus-devlet ile alakalı olduğu görülmektedir.

Kürt kimliğinin kültürel yansıtıcısı olarak Newroz, öncelikle kolektif bir eylemi rutinleştirmiş olup yok olmak üzere olan bir kültürün tekrar hayat bulmasını sağlamıştır. Bunun yanında toplumsal bir etkileşim alanı sağlayarak Anderson’un da altını çizdiği gibi birbirinden haberi olmayan ve bunun yanında ortak pek çok şeye sahip olan “hayali bir cemaatin” oluşmasına katkıda bulunmuştur. (Anderson, 2014).

Nevruz, değişen koşullarda Türk ulusal kimliğinin yeniden tanımlandığı ve eleştirel yaklaşımlara karşı tazelandığı bir mecra işlevi görmüştür. Newroz geleneğinin Türkiyeli Kürtler arasındaki Nevruz versiyonunun 1990’lardaki kitlesel başarısından sonra, Nevruz bu kez daha da büyük ölçeklerde kutlanmak üzere yeniden resmi kutlamalar listesinde görülmeye başlanmıştır (Demirer, 2012). Buna bağlı olarak TRT tarafından her yıl 21 Mart ve öncesinde Nevruz ile ilgili programlar düzenlenmeye başlanmış, diğer Türk Cumhuriyetlerindeki törenler naklen yayınlanmıştır. Türkiye’nin hemen her ilinde valiliklerce düzenlenen konferanslarda halk Nevruz hakkında bilgilendirilmiş olup, üniversitelerde paneller yapılmış, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda günün anlam ve önemini anlatmak için törenler, etkinlikler düzenlenmiştir (Demir,2009). Devlet tarafından desteklenmeye başlayan bu kutlamalara bakanların katılması ve bakanların yakılan Nevruz ateşi üzerinden atılması da bu törenlerin farklı bir yola girdiğini göstermektedir. Bunun yanında Türkçe konuşan ülkelerin Kültür Bakanları,17-18 Şubat 1994’te ve 20 Mart 1995’te bir araya gelerek "Nevruz Bayramı’nı” ortak kutlama kararı almışlardır (Demir, 2009).

Önceleri 21 Mart tarihlerini terörist karışıklıkların ve ayaklanmaların provaları olarak niteleyen resmi söylem, 1990’lardan itibaren Nevruz’u yeniden keşfetme durumunda kalmış ve yurt çapında kutlamalar kamu kurumları tarafından düzenlenmeye başlanmıştır (Demirer, 2012). 1991’de Kültür Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olan Halk Kültürü Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (HAGEM) bütün Türkiye’de Nevruz kutlamalarının yeniden yapılmasına kılavuzluk etmiştir. Türkçe konuşan ülkeler ile işbirliği için kurulan ve uluslararası bir kuruluş özelliği taşıyan Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (TÜRKSÖY) de bu girişimlerin içinde yer almıştır (Demirer, 2012). Türkler tarafından yapılan tüm bu çalışmalar kendilerine ait olduğunu düşündükleri bir kültürü başka bir topluluğa kaptırmama amacı taşımaktadır. İlerleyen zamanlarda ise Kürtlerde buna benzer çalışmalar görülmektedir. Özellikle son 2-3 yıl içinde Kürt tarihinde ve özellikle Türkiye tarihinde önemli kararların alındığı bir tören halini alması Kürtler içinde de bu şenliklerin ne kadar önemli bir yer tuttuğunu göstermesi açısından önemlidir.

SONUÇ

Son olarak hem Nevruz hem de Newroz kutlamalarının aynı tarihsel arka plandan gelip, farklı iki kimlik tarafından, farklı yollarla, ama aynı amaçla dışavurumu olarak görmek mümkündür. Her yıl aynı tarihte ve birden fazla millet tarafında kutlanmakta olan bu şenlik, tören ve bayramların, kimlik oluşturma, tarih inşa etme ve var olan kültürü devam ettirme amacı taşıdığı söylenebilir. Cumhuriyet öncesi dönemde her ne kadar birbirinden uzak ve farklı görünse de bu bayramın her millette hemen hemen aynı anlamı taşıdığı görülmektedir. Cumhuriyet’in ilan edilmesiyle beraber oluşturulmaya çalışılan ulus-devlet anlayışı Türkiye’de kutlanan Nevruz-Newroz kutlamalarının anlam değiştirmesine ve birbirinden uzak rekabet halinde olan iki kutlama halini almasına sebep olduğu görülmektedir. Önceleri tamamen baharın gelişini kutlama, bereketi sembol etme, doğanın canlanışını sembolleştirme amacı taşıyan bu şenliklerin son dönemde politik anlamlar kazanmaya başladığı görülmektedir. Birer kimlik oluşturma ögesi olarak algılanmaya başlayan bu şenlikler siyasi çatışmaları da beraberinde getirmektedir. Her ne kadar siyasi anlamda çatışmalara sebep olsa da barındırmış olduğu bazı özellikleri kaybetmemiştir. Kısacası Nevruz, ister ayini, dini ritüele dayansın, isterse din dışı bir ritüele dayansın

takvime bağlı bir kültür ve folklor olayı olarak toplumu, belli değerler üzerinde birleştirmeye devam etmektedir (Artun, 2007).

Nevruz ve Newroz kutlamalarına kültürün birer parçası veya kültürün birer ifade Őekli olarak bakarsak Justanis’in de belirttiği gibi kültürün, hem kimliklerin yeniden yaratıldıkları bir alan, hem de bu yeni kimliklerin gündelik yaşamda yavaş yavaş yerleşmesi için bir araç işlevi gördüğünü söylenebilir (Justanis, 1991).

Taşıdığı anlam bakımından farklılaşan bu Şenlikler kutlama Őekilleri bakımında da farklılık göstermeye başlamıştır. Oteden beri süregelen ateş yakıp üzerinden atlama ritüeli günümüzde kültürel oğeler katılarak kutlanmaya başlanmıştır. Özellikle Kürtler tarafından düzenlenen Newroz Őenliklerinde gerekalanan müzik gerekse o gün giyilen geleneksel kıyafetlerden dolayı tamamen farklılaştığı görülmektedir. Bu tarz faaliyetlerin artmasına bağlı olarak kutlamaya gelenler tarafından Nevruz-Newroz kutlamalarını sahiplenme de artmaktadır. Türkler kutlamaların ülkenin her yerinde devlet eliyle kutlanması için kamu kuruluşlarından yararlanırken, Kürtler ise kurmuş oldukları dernekler ve kültür merkezlerinden yararlanmaktadır. Bu durum aidiyet duygusunun oluşmasında etkili olmaktadır.

KAYNAKÇA

- ANDERSON B.** (2014), *Hayali Cemaatler: Milletçiliğin Kökenleri ve Yayılması* Çev. İskender Savaşır, Metis Yayınları, İstanbul.
- ARTUN E.** (2007), “Türk Halk Kültüründe Nevruz” *Çukurova Üniversitesi Türkojoloji Araştırmaları Merkezi Halk Bilimi Dergisi*, Çukurova Üniversitesi Yayınları.
- BAŞÇETİNCİLİK A.** (1975), “Türk Kültüründe Nevruz” *Dramatik Köylü Gösterilerinin Ritüel Niteliği*, *Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı*.(Der. Metin And) Kültür Bakanlığı Yayınları A. Ü Basımevi s: 1-11, Ankara.
- ÇETİN E.** (2009), “Türk Dünyasında Ortak Kültür Mirası: Nevruz” *International Journal of Social Science*. Volume 2 Issue 1, s. 63-71. 2009.
- DEMİR N.** (2009), *Türklüğün En Eski Bayramı Nevruz ve Tarihi Altyapısı*, <http://www.serander.net/karadeniz-kulturu/halkbilim-folklor/685-turklugun-en-eski-bayrami-nevruz-ve-tarihi-alt-yapisi.html> (Erişim Tarihi: 26.05.2014)
- DEMİREY Y.** (2012) *Türkiye’de Newroz ve Nevruz Şenlikleri: Tören- Simge- Siyaset*, Dipnot Yayınları. Ankara.
- ENGİN, İsmail.** (1990), *Süpürge Zanaatçısı Örneğinde İki Kültürel Süreç: Kültürleme ve Kültürlenme*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, S. 1, Cilt. 33 ss: 165-169. Ankara.
- HOBSBAWN E.- Ranger T.** (2006), *Geleneğin İcadı* Çev. Mehmet Murat Şahin, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- JUSTANİS G.** (1991), *Kültür ve Milletçilik*, Çev. Kaya Şahin, Defter Dergisi, Sayı.32 ss:43-54.
- ÖZKAN İ.** (1995), *Türk Boylarının Edebiyat ve Folklorunda Nevruz Şenlikleri* Bilge Yenigün Dergisi Sayı.5 s:179-185, Ankara.
- SAVRUN E.** (2014), Karşılaştırılmalı Olarak Türk Kültüründe Nevruz http://www.researchgate.net/publication/235218284_KARILATIRMALI_OLARAK_TRK_KLTRNDE_NEVRUZ (Erişim Tarihi: 26.05.2014).
- SMİTH, Anthony D.** (2010), *Milli Kimlik* Çev. Bahadır Sina Şener, İletişim Yayınları, İstanbul.